

Pesachim Sources 8

בית הבחירה למאירי מסכת פסחים דף ס עמוד ב

פסח בשאר ימות השנה כגון שהפריש פסחו ואבד ויצא ידי חובו באחר ונמצא אחר הפסח הרי הוא קרב שלמים ואינו צריך עקירה ר"ל שיאמר איני שוחטו לשם פסח אלא לשם שלמים שאף בלא עקירה סתמו שלמים הוא וטעון סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק והילכך כל ששחטו בשאר ימות השנה לשמו ר"ל לשם פסח פסול ושלא לשמו כשר ואפי' עירב בו מחשבתו לשחטו לשמו ושלא לשמו פסול וכדעת רב דימי שאמר שלשמו בזמנו כשלא לשמו שלא בזמנו ומה לשמו בזמנו שכשר אם עירב בו שלא לשמו פסול אף שלא [שלא] בזמנו שכשר אם עירב בו לשמו פסול ואף על פי שהוקשה לומר מה שלא לשמו שנוהג בכל הזבחים אם לפסול לגמרי כפסח וחסאת אם שלא לעלות לבעלים בכל הזבחים אבל פסול (שלא) לשמו במקום שהוא כשר להקרבה בשלא לשמו אינו נוהג אלא בפסח בשאר ימות השנה דחיה בעלמא הוא ואף על פי שחלק רבא לומר הואיל וסתמו לשמו קאי ומפני שהוא סובר פסח בשאר ימות השנה צריך עקירת השם ואין אמירתו או מחשבתו לשמו מחדשת כלום ומחשבת שלא לשמו באה להכשירו הרי מ"מ אנו פוסקים שאינו צריך עקירת השם וסתמו שלא לשמו הוא ומתוך כך נראה לי לפסוק שעירוב מחשבות פוסלת בו כשאר הקרבנות מעתה שחטו בשאר ימות השנה לשמו בשנוי בעלים ר"ל ששחטו לשם בעלים אחרים כל שכן שאין שנוי בעלים מפקיעו מיד לשמו שהרי אף שלא לשמו ביארנו מוציאו מיד לשמו כל שכן ששנוי בעלים אינו מוציאו מיד לשמו ואם שחטו סתם בשנוי בעלים והרי סתמו שלא לשמו הוה ליה כשנוי בעלים של שלמים ואינו פוסל אלא שאינו עולה לבעלים ואף על פי שבפסח בזמנו שנוי בעלים פוסל זה אינו פסח אלא שלמים ואין אנו צריכים לטעם נעשה כמי שאין לו בעלים בזמנו ופסול ר"ל כמי ששחטו בשנוי בעלים בזמנו וגדולי המחברים הביאוה ולא ידעתי למה:

ולענין ביאור זו שנשאלה בכאן בשחטו בשאר ימות השנה לשמו בשנוי בעלים לא נשאלה אלא לדעת המכשיר בשנוי קדש ר"ל בשלא לשמו אם שנוי בעלים נדון כשנוי קדש אם לאו אבל למה שפסקנו שאף שנוי קדש אינו מכשירו כל שכן ששנוי בעלים אינו מכשירו שהרי שנוי קדש גדול הימנו ואינו מושך לעצמו ומ"מ דברים ששנוי קדש גדול בהם יותר משנוי בעלים הוזכרו מהם בכאן ארבעה הראשונה ששנוי קדש פיסולו בגופו ר"ל שמחשב בקרבן עצמו ושנוי בעלים מחשב בדבר אחר הוא השניה ששנוי קדש ישנו בארבע עבודות כלומר שכל ששחט או קבל או הוליך או זרק שלא לשמו פסול ושנוי בעלים אינו בארבע עבודות בכל הזבחים חוץ מן הפסח מפני שעיקרו לאכילה אבל שאר זבחים שעיקרן לכפרה ואין עיקר כפרה אלא בזריקת הדם אין שנוי בעלים פוסל אלא בזריקת הדם ר"ל שזרק את הדם במחשבת שנוי בעלים ולא נתרבו שאר עבודות בראשון של זבחים לשנוי בעלים אלא כשנעשו על דעת לזרוק הדם בשנוי הבעלים אבל שחיטה או קבלה או הולכה לשם אחר אינה פוסלת הואיל וזרק לשמו של זה ושלא חשב בשאר עבודות על הזריקה לשם אחר אלא שבפסח מיהא הואיל ועיקרו לאכילה כל אחת פוסלת בו בעצמה וכמו שביארנו בשחטו שלא למנוייו או לערלים ואי אפשר לפרשה בשחט על מנת לזרוק שלא למנוייו שהרי בגמ' הוא ששאלוה בערלים כמו שיתבאר והוא הדין שלא למנוייו הא משנתנו מיהא בשחיטה שנעשית היא עצמה בשנוי בעלים נשנית השלישית ששנוי קדש ישנו לאחר מיתה והוא שיש קרבנות שאין כפרה תלויה בהם כגון עולה או נדר ואם נדר אחד עולה ומת יורשים חייבים להביאה שכבר נשתעבדו נכסיו במלוה הכתובה בתורה אחר שאין כפרה תלויה בה עד שיאמר בה אין כפרה למתים ואם הביאם והקריבם שלא לשמן חייב להביא אחר והרי נכסי המת משועבדים לכך ושנוי בעלים אינה פוסלת בזה שמאחר שכבר מת ואין שמו עליו אין שנוי בעלים מפקיעו שלא לעלות הרביעית ששנוי קדש פוסל אף בקרבן צבור ושנוי בעלים אינו מפקיע שלא לעלות שכל שקרב לשמו לשם כל הצבור זוכה בו הואיל ואף הוא בכלל בעלים ואם תאמר שמא ישנה לשם גוי אין זה כלום שאין שנוי בעלים פוסל אלא במשנהו למי שהוא מחויב כפרה כמותו ומ"מ דברים אלו לענין פסק לא נתבררו לנו שיש חולקין לומר להלכה שכל אחת מארבע עבודות פוסלות גם כן בשנוי בעלים אם לפסול לגמרי כפסח וחסאת אם שלא לעלות ככל הזבחים ואף דעת גדולי המחברים מסכמת לכך וכן עיקר וכן יש חולקים לפסוק ששינוי בעלים אינו עולה אף לאחר מיתה כר' פנחס ואין בידינו להכריע:

חדושי ר' אלעזר משה הורוויץ מסכת פסחים דף ס עמוד ב

תוס' ד"ה פסח. אומר ר"י דמיבעי ליה כו'. דבריהם דחוקים עד מאד. דמנ"מ לענין תפוס לשון ראשון אי חשיב פסולא טפי או לא. ולו"ד היה נראה דבעי דווקא בגוויי דחילי תרווייהו כגון לר' יוסי בכל גוונא. ולר"מ כשאמר קודם השחיטה לשם פסח ושלמים ואח"כ בשעת שחיטה אמר לאלו שאמרתי:

ד"ה ה"נ כו' וא"ת כו'. כל דבור זה הוא לשיטתם לעיל. ותירוצם תמוה. דמ"מ הא חזינן דל"ד סתם למפרש ולא מוכח מידי. אך לפ"ד לעיל ניחא בפשטות. דל"ש כלל לדמויי סתם למפרש לענין תפוס לשון ראשון. אופן שני לא אבין קושיתם דודאי תפוס לשון ראשון לא שייך בסתמא ולה"נ לא איפשיט דליכשר לשמו ולא לשמו לר"מ רק לדידן דקי"ל כר"י ולהכי

האריך רבא בלשונא שאמר פסח ששחטו כו' ול"א בקצרה כשר דהא איבעיא קאי רק משום דהאי בעיא אפילו לר"מ כמ"ש התוס' לעיל והפשיטות אינה אליבא דר"מ:

שפת אמת מסכת פסחים דף ס עמוד ב

בגמ' איבעיא להו פסח ששחטו בשאר ימות השנה לשמו ושלא לשמו לכאורה הי' נראה דדוקא כה"ג איבעיא להו אבל שלא לשמו ולשמו פשיטא להו כיון דמיד כשחשב שלא לשמו נעקר ונעשה שלמים מה בכך שחשב תו לשמו הוי כשלמים שנזבחו שלא לשמן רק בלשמו ושלא לשמו מיבעיא אי אתי שלא לשמו ועקר מחשבה הראשונה מיהו בתוס' לא כתבו כן רק דנקט לשמו ושלא לשמו לרבנותא דאפי' לר"מ דתפוס לשון ראשון י"ל דבפסח דפסול דלשמו אינו בכל הזבחים לא אמרינן בי' תפוס לשון ראשון ע"ש אבל מלבד דהסברא דחוקה מה נ"מ לענין תפוס לשון ראשון אי הפסול אינו בכל הזבחים מלבד זה תמהני טובא על לשון התוס' מ"ש דמיבעיא להו בסברא זו אי גם בזה ס"ל לר"מ תפוס לשון ראשון ע"ש א"כ תמוה מה פשיט ר' דימי ממתניתין דלשמו ושלא לשמו הא מתני' מיירי אליבא דר"י דפליג אדר"מ וס"ל דל"א תפוס לשון ראשון או דמיירי בב' עבודות ובדוחק צ"ל כוונתם דתרי מיבעי' להו אי צירוף לשמו לשלא לשמו לשלא מכשיר בפסח ואת"ל דמכשיר מיבעיא לי' לר"מ ור"ד פשיט רק בעיא קמייתא:

מהרש"א [חדושי הלכות] מסכת פסחים דף ס עמוד ב

גמ' תאמר בלשמו שכן אינו נוהג בכל הזבחים כו' ויש לדקדק דהא שלא לשמו המכשירו נמי אינו נוהג בכל הקדשים ונימא להשוות דכמו דלשמו בזמנו הנוהג בכל הקדשים אין מוציא מידי שלא לשמו הנוהג בכל הקדשים ה"נ שלא לשמו שלא בזמנו שאינו נוהג בכל הקדשים לא יוציא מידי לשמו שאינו נוהג בכל הקדשים ויש ליישב דכולה מלתא תליא בקמייתא דהתם שלא לשמו בזמנו כיון שהוא נוהג בכל הקדשים אלים ולא אתי לשמו בתרא לאפוקי מיניה אף על פי שהוא נוהג נמי בכל הקדשים אבל לשמו דשלא בזמנו דקליש שאינו נוהג בכל הקדשים אתי שלא לשמו לאפוקי מיניה אף על פי דהוא נמי אינו נוהג בכל הקדשים אך קשה לפ"ז בדברי התוס' שכתבו דשלא לשמו ולשמו שלא בזמנו לא קמבעיא ליה לר"מ דודאי תפוס לשון ראשון ונימא דה"נ קמבעיא ליה אפילו אליבא דר"מ ומשום דקמייתא דשלא לשמו קליש דאינו נוהג בכל הקדשים להכשיר אתי לשמו לאפוקי מיניה אף על פי דהוא נמי אינו נוהג בכל הקדשים וע"כ הנראה שלא לשמו להכשיר אינו מיקרי אינו נוהג בכל הקדשים דכל הקרבנות כשרין חוץ מפסח וחטאת שלא לשמו אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה ודו"ק:

תוספות מסכת מנחות דף מב עמוד ב

מה טעם טעימה פסולה - ואפילו לשם ציצית מ"מ לשם נסיון נמי עבידא והוי כמנחה שקמצה לשמה ושלא לשמה והשתא הנך תלת תרי נינהו.

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף סד עמוד א

ובמועד לשמו פטור וכו'. טעמא דשלא לשמו, הא סתמא - פטור. אמאי? פסח בשאר ימות השנה שלמים הוי. שמעת מינה: פסח בשאר ימות השנה בעי עקירה! - אמר רבי חייא בר גמדה, נזרקה מפי חבורה ואמרו: כגון שהיו בעלים טמאי מת, ונדחין לפסח שני, דסתמיה לשום פסח קאי.

רש"י מסכת פסחים דף סד עמוד א

הא סתמא פטור - מלא תשחט, דאמרינן: כל כמה דלא עקר שם פסח מיניה - הוא פסח, ושחטו בשאר ימות השנה ופסול, ושחיטה שאינה ראויה היא.

בעי עקירה - ולא אמרינן סתמיה שלמים הוא, ולשון בעיא הוא, כלומר: פשטינן לה מהכא, או לא?

מפי חבורה - כולם הודו בדבר זה לאוקומי מתניתין דמשמע דבעי למעקר שם פסח מיניה, כגון שהיו בעליו טמאי בארבעה עשר, דסתמיה לשם פסח שני קאי, משום הכי בעי עקירה.

תוספות מסכת פסחים דף סד עמוד א

טעמא שלא לשמו הא סתמא פטור ש"מ כו' - זאת גירסת רש"י ואין נראה לר"ת דהא איכא למידק מרישא איפכא וגריס ר"ת הכי לשמו אמאי פטור שלמים לשם פסח קשחית ש"מ בעי עקירה פירוש דאי לא בעי עקירה אפילו שחט לשמו כשר דשלמים לשם פסח כשר דהא מכשיר לעיל ר' יהושע שוחט אחרים לשמו.

תלמוד בבלי מסכת יומא דף סג עמוד א

אית ליה לרב חסדא הואיל, והאמר רב חסדא: פסח ששחטו בחוץ בשאר ימות השנה, לשמו - פטור, שלא לשמו - חייב. טעמא - דשלא לשמו, הא סתמא - לשמו הוא, ופטור. ואמאי? לימא: הואיל וראוי שלא לשמו בפנים! - הכי השתא! התם - בעי עקירה, האי לא בעי עקירה. רבה בר שימי מתני להו בדבריה, וקשיא ליה דרבה אדרבה, ומשני כדשנינן. כי אתא רב דימי אמר רבי ירמיה אמר רבי יוחנן: פסח ששחטו בחוץ בשאר ימות השנה, בין לשמו בין שלא לשמו - פטור. אמר רב דימי: אמריתיה לשמעתיא קמיה דרבי ירמיה, בשלמא לשמו - דהא לא חזי ליה, אלא שלא לשמו - אמאי? הא חזי שלא לשמו בפנים! ואמר לי: עקירת חוץ - לאו שמה עקירה. כי אתא רבין אמר רבי ירמיה אמר רבי יוחנן: פסח ששחטו בחוץ בשאר ימות השנה, בין לשמו בין שלא לשמו - חייב. ואפילו לשמו? והתנן: מחוסר זמן, בין בגופו בין בבעלים. ואיזהו מחוסר זמן בבעלים - הזב והזבה והיולדת והמצורע שהקריבו חטאתם ואשמן בחוץ - פטורין, עולותיהן ושלמיהן בחוץ - חייבין, ואמר רב חלקיה בר טובי: לא שנו אלא לשמו, אבל שלא לשמו - חייב. לשמו מיהא פטור, אמאי? נימא: הואיל וראויין שלא לשמו בפנים! - הכי השתא? התם - בעי עקירה, הכא - פסח בשאר ימות השנה שלמים ניהו. רב אשי מתני: חייב, כדאמרין. רב ירמיה מדפתי מתני פטור, קסבר: פסח בשאר ימות השנה בעי עקירה, ועקירת חוץ לאו שמה עקירה, ופליגא דרב חלקיה בר טובי.

רש"י מסכת יומא דף סג עמוד א

ומי אית ליה לרב חסדא הואיל - לחייב על קרבן שאינו ראוי לשם מה שהופרש בפנים ושחטו בחוץ, דנימא חייב משום הואיל וראוי לשם קרבן אחר. לשמו פטור - דאינו ראוי לשמו בפנים. שלא לשמו - אלא לשם שלמים - חייב, דראוי הוא לשם שלמים בפנים. הכי גרסינן - טעמא דשלא לשמו הא סתמא לשמו הוא ופטור ואמאי נימא וכו': בעי עקירה - אינו ראוי בפנים לשלמים, אלא אם כן עקר שם פסח ממנו בשחיטתו, הלכך, לאו מתקבל בפנים הוא כל כמה דלא עקירה. האי לא בעי עקירה - ואף על פי שלקחו לשם שעיר הנעשה בפנים - זה חטאת וזה חטאת שניהן שוין בשמותיהן. מתני להו בדבריה - הני תרתי שמעתתא דרב חסדא הא דאמר לעיל הואיל וראויין לשעיר הנעשה בחוץ, והא דאמר רב חסדא פסח ששחטו בחוץ בשאר ימות השנה וכו' - מתני לה בדבריה, דרבה אמרינהו.

פסח ששחטו בחוץ - גרס בכולה.

עקירת חוץ - עקירת שם בשחיטת חוץ לא שמה עקירה, אם הכשיר הכתוב פסח בשאר ימות השנה בשלמים - לא הכשירו אלא בפנים, ובעקירת השם, אבל בחוץ - לעולם שמו עליו. חייב - עליו, משום הואיל וראוי שלא לשמו בפנים. והא תנן - במסכת זבחים.

מחוסר זמן - פטור על שחיטת חוץ, בין שהוא מחוסר זמן בגופו בין שהוא מחוסר זמן בבעלים, בגופו - כגון בתוך שמונה ללידתו.

ואיזהו מחוסר זמן בבעלים הזב והזבה וכו' - שיש זמן להבאת קרבנותיהם לסוף ספירת שבעה, והיולדת לסוף מלאת ימי טהרה.

שהקריבו - לפני הזמן חטאתן ואשמן בחוץ - פטורין, שאינן מתקבלים בפנים לא לחובה ולא לנדבה, לחובה - משום דלא מטא זימניהו, ולנדבה - שאין חטאת ואשם בא לנדבה, והאי אשם - במצורע הוא, דאילו בזב וזבה ויולדת ליכא אשם.

עולותיהן ושלמיהם חייבין - שעולה ושלמים באים נדבה, ומתקבלין נדבה בפנים, ובמסכת זבחים פרכינן: והני בני שלמים ניהו, ומשנינן: תני נזיר בהדיהו, ואף מצורע לא שנינו במשנה, ופרכינן התם: הני בני אשמות ניהו, ומשנינן: תני מצורע בהדיהו.

ואמר רב חלקיה לא שנו - דאשם בחוץ מחוסר זמן בבעלים פטור אלא לשמו, דאינו ראוי לשמו בפנים, אבל שלא לשמו, כגון לשם עולה או לשם שלמים - חייב, שכן ראוי לפנים כיוצא בו בפנים, דכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרין, אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה, חוץ מן הפסח בזמנו והחטאת בכל זמן. ואמאי - לשמו פטור, לימא הואיל, כדקאמרת.

שלמים - הוה סתמיה בלא עקירה, ומקראי ילפינן לה במסכת פסחים ובפרק קמא דזבחים.

רב אשי מתני חייב - בהא, דכי אתא רבין.
ורב ירמיה מתני פטור - בין לשמו בין שלא לשמו, כרב דימי.
ופליגא דרב חלקיה - דאמר עקירת חוץ שמה עקירה.

תוספות מסכת יומא דף סג עמוד א

טעמא דשלא לשמו הא סתמא פטור - תימה לר"ת נידוק מרישא איפכא טעמא דלשמו הא סתמא חייב ודוחק הוא לומר דלשמו דרישא היינו סתמא משום דאמרין ריש פ"ק דזבחים (דף ב:) דסתם זבחים לשמן הן עומדין דהני מילי בזמן אבל פסח בשאר ימות השנה סתמיה לאו לשמו קאי אלא נראה כספרים דלא גרסי טעמא דשלא לשמו ואיכא למימר דמרישא דייק לשמו אמאי פטור דס"ד דלא בעי עקירה וא"כ אמאי פטור והא אי בעי שחית סתמא בפנים דסתמא שלא לשמו קאי ומשני דבעי עקירה וכי האי גוונא איכא בפרק תמיד נשחט (פסחים סד.) ובמועד לשמו פטור שלא לשמו חייב וגרס רש"י שם כמו בכאן טעמא דשלא לשמו הא סתמא פטור וקשיא נמי התם כמו שהקשינו בכאן אלא יש לפרש שם כדפירשתי הכא.

ופליגא דרב חלקיה בר טובי - בלאו הכי נמי הוה מצי למימר ופליגא דרב דימי אדרב חלקיה אלא משום דהשתא פליגא דרב דימי ודרבין אדרב חלקיה.

בית הבחירה למאירי מסכת יומא דף סג עמוד א

שחט פסח בחוץ אין צריך לומר בזמנו שהוא חייב אלא אף בשאר ימות השנה כגון שהפריש פסחו ואבד והפריש אחר תחתיו ושחטו ואח"כ נמצא הראשון חייב בין ששחטו לשמו ר"ל לשם פסח בין שלא לשמו שהפסח בשאר ימות השנה כל שמקריבו סתם שלמים הם ואין צריך עקירת שם פסח מעליו בשחיתתו ונמצא ראוי ליקרב לפנים לשלמים בלא חסרון זמן ומעשה ומעתה אף לשמו אף על פי שאינו מתקבל בפנים חייב הואיל וראוי מעכשיו בפנים לשלא לשמו בלא צורך עקירת השם:

מעתה זה שביארנו בזב וזבה ונזיר ומצורע ויולדת שהקריבו תוך זמן שפטורים דוקא בחטאות שבכולם ובאשם של מצורע שאין ראויים מעכשיו לפנים בשום פנים לא לחובתם מפני שלא הגיע זמן חובתם ולא לנדבה מפני שאין חטאת ואשם באים נדבה אבל עולות שבכלם ושלמים שבנזיר חייב שהרי ראויים הם מעכשיו לנדבה ואף אשמות שבהן כל שהקריבן שלא לשמן אלא לשם שלמים חייב הואיל ועקר מהם שם אשם שהרי כל שלא לשמו כשר וא"ת אף לשמן יהא חייב הואיל ומעכשיו ראויים לשלא לשמן בפנים אינו כן שאינו כשר לפנים בשלא לשמן בסתם אלא בעקירת השם ונמצא מחוסר עקירת השם וכן בחטאת וכל קרבן שפטור או חייב על שחיתתו כך על העלאתו וכל שחייבנו בשחיתת חוץ פירוש בשעשה בו מעשה שחיתה בחוץ כגון ששחט בה רוב סימנין אבל אם שחט בה מיעוט סימנין בחוץ וגמרן בפנים יש אומרים מכח סוגיא זו [ש]הוא פטור וכשר וממה שנאמר לקצת גרסאות הכא במאי עסקינן ששחט מיעוט סימנין בחוץ וגמרן בפנים ומ"מ עיקר הדברים שאף זו פסולה שישנה לשחיתה מתחילה ועד סוף וכן בשחט מיעוטן בדרום וגמרן בצפון:

רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יח הלכה יב

השוחט שלמים בחוץ קודם שיפתחו דלתות ההיכל פטור, שהרי הן מחוסרים מעשה ואח"כ יהיו ראויין ליקרב לפני השם כמו שביארנו, והשוחט את הפסח בחוץ אפילו בשאר ימות השנה בין לשמו בין שלא לשמו חייב, שהפסח בשאר ימות השנה שלמים הוא.

רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק טו הלכה יא - יב

הלכה יא

הפסח ששחטו במחשבת שינוי השם, בין ששינה שמו לשם זבח אחר בין ששינהו לשם חולין פסול שנאמר ואמרתם זבח פסח הוא לה', במה דברים אמורים ששחטו בזמנו שהוא יום ארבעה עשר בניסן אפילו שחטו בשחרית במחשבת שינוי השם פסול, אבל אם שחטו שלא בזמנו במחשבה שלא לשמו כשר, שלא לשם בעליו נעשה כמי שאין לו בעלים בזמנו ופסול.

הלכה יב

פסח ששחטו לשמו בארבעה עשר קודם חצות פסול לפי שאינו זמנו, עברה שנתו ושחט בזמנו לשם פסח, וכן השוחט שאר זבחים לשם פסח אפילו שחטן אחר חצות הרי אלו כשרים ולא עלו לבעלים לשם חובה.

מרכבת המשנה (חעלמא) הלכות פסולי המוקדשין פרק טו הלכה יב

[יב] פסח ששחטו וכו'. עיין פסחים דף ס"ד פסקא ובמועד לשמו פטור טעמא וכו' ובפי' המשניות לרבנו מה שאמר וכו' ולפיכך אמר במועד לשמו פטור וכו' ובתנאי שיהיה נדחה לפסח שני שהיה אפשר להקריב זה הכבש פסח ולפיכך חייב וכו'. ודברים כבדים הן דלפי גירסת רש"י בודאי שלא לשמו חייב אפי' אם לא היה נדחה לפסח שני דהא שלא לשמו בודאי כשר אלא דנזרקה מפי חבורה אדיוקא דסתמא פטור אם נדחה לפסח שני ולפי גי' ר"ת הכי הו"ל למימר ובתנאי שיהיה נדחה לפסח שני ולפיכך פטור לשמו. והנראה דרבנו ס"ל כגירסת ר"ת ומפרש נמי הא דאיתא בזבחים דף ח' ע"ב ובשאר ימות השנה לשמו פסול דלא כמ"ש שם התוס' ד"ה הגה"ה בשאר ימות השנה כגון דנדחו הבעלים לפסח שני או קודם הפסח אלא ס"ל דאף קודם הפסח כשר לשמו כיון דלא בעי עקירה לפי מה דמסיק בזבחים דף ט' וחד ללא עברה זמנו ולא עברה שנתו משמע דשלתן שוים והוו שלמים בלא עקירה וכשר לשמו אא"כ היו הבעלים טמאי מת ונטמאו אחר חצות דנקבע לשם פסח ולא פקע מיניה בלא עקירה עד אחר זמן פסח שני ובהכי מתוקמא הברייתא אי נמי דאתייהא כר' אליעזר דס"ל הנשחטין לשם פסח פסולין:

והנה רבנו השמיט בפרקין הך בעיא דפסח ששחטו בשאר ימות השנה לשמו ושלא לשמו עיין שם בתוס' דף ס' ע"ב ד"ה בשאר ולדעת רבנו הך סוגיא אזדא למ"ד פסח בשאר ימות השנה בעי עקירה כדמשמע מפשיטות דרבא אבל לפי מה דקיי"ל כפי מה שנזרקה מפי חבורה דלא בעי עקירה אפי' לשמו גרידא כשר אם לא שנטמאו הבעלים ונדחו לפסח שני. ואולי דרבנו פסק דבעי עקירה ומה שהשמיט רבנו הך בעיא משום דמפרש לשמו ושלא לשמו בשתי עבודות כמבואר מלשוננו לעיל ה"ג הילכך לפי מה דמסיק רבא דלשמו ושלא לשמו כשר אינו פסול אא"כ עשה כל מעשיו לשם פסח ומשו"ה השמיט רבנו דין פסח בשאר ימות השנה ששחטו לשמו משום דלא דמי לאינך פסולין שבפרקין שנפסלו במחשבת עבודה אחרת והכי בעינן כל מעשיו כפסח ממש ובכה"ג בודאי נכלל במ"ש רבנו שחטו ארבעה עשר שחרית לשמו דלא עדיף שאר ימות השנה מי"ד שחרית והבוחר יבחר ועיין מ"ש פ"ג מהל' תמורה ה"א:

פסח ששחטו וכו'. מה שתמהתי [לעיל] על פי' המשנה לרבנו לפי הגירסא שבדפוס ברלין דשלא לשמו חייב בתנאי שיהיה נדחה לפסח שני עיין שם שוב ראיתי שט"ס הוא בפי' המשנה והנכון כפי הגירסא שבדפוס חדש דלשמו פטור בתנאי שיהיה נדחה לפסח שני ולפ"ז רבנו גורס כגירסת ר"ת עיין שם ותבין. ומה שנסתפקתי [למעלה] אי פסק רבנו דפסח בשאר ימות השנה בעי עקירה. הנה לפי מה שכתבתי בפ"ד הט"ו נראה ברור דרבנו פסק כמ"ד אשם שנתכפרו בעליו בעי עקירה אפי' אחר ניתוק, ובפסחים דף ע"ג מדמה הש"ס פסח דלית ליה בעלים לאשם שנתכפרו בעליו ומינה דגם פסח בעי עקירה לשם שלמים. וכן מבואר מ"ש רבנו פ"ד מהל' קרבן פסח ה"ג לפיכך אם שחטו אחר שנודע שמשכו הבעלים וכו' הר"ז ישרף מיד (ולאו דוקא נקיט אם שחטו אחר שנודע דה"ה אם שחטו ואח"כ נודע קודם שחיטה ישרף מיד דמאי שנא וכמבואר בש"ס), אלמא דבעי עקירה וחשיב פסולו בגופו וכמ"ש התוס' בד"ה בדם ובבעלים בשם ר"ש בר שלמה דהא דקיי"ל בפסחים דף פ"ב מחלוקת שנטמאו בעלים לפני זריקה וסובר הת"ק דבעי עיבור צורה כדין בדם ובבעלים היינו דוקא לפני זריקה ואחר שחיטה משא"כ נטמאו קודם שחיטה הו"ל כשחטו שלא לשם אוכליו דחשיב פסולו בגופו וישרף מיד ולפ"ז לא פסק רבנו כר' חייא בר גמדה (ועי' פי"ח מהל' מעשה הקרבנות ה"י דפסק רבנו כר' חלקיה דס"ל בזבחים דף קט"ו סתמא פסול דאשם בעי עקירה מיהו התם שאני דכל שלא ניתק לרעייה לכו"ע בעי עקירה).

ולענין קושיית התוס' פסחים דף ע"ג ד"ה אשם שהקשו למ"ד פסח בעי עקירה אמאי לא מצרכין רעייה משום גזרה דלמא אתי לשחוט בלא עקירה ובאמת רבנו פסק בהדיא פ"ד מהל' קרבן פסח ה"ו דפסח שנתכפרו בעליו א"צ רעייה עיין שם. יש ליישב לדרך רבנו לפי מה שכתבתי [לעיל] פ"ד הט"ו דלא מיבעיא אשם ודאי דגמירי לן דרועה אלא אפי' אשם תלוי דדבר תורה משנתכפרו בעליו יקרב עולה מ"מ שייך לגזור אטו לפני כפרה משא"כ בפסח שכיפרו בעליו כבר עבר זמנו ולא שייך לגזור אחר זמנו אטו לפני זמנו והבן זה. ולפ"ז כיון דביארנו דאפי' פסח שנתכפרו בעליו, אחר זמנו דאינו רועה בעי עקירה, הא דהשמיט רבנו הך בעיא שבפסחים דף ס' פסח ששחטו לשמו ושלא לשמו דס"ל כרבא דכשר דסתמא לשמו קאי ואפ"ה מהני שלא לשמו להכשירו אבל אם שחטו בשאר ימות השנה לשמו גרידא פסול דהוא נלמד מדין שחטו קודם חצות לשמו דפסול וכמ"ש שם.

צל"ח מסכת פסחים דף ס עמוד ב

מאי הוי עלה אמר רבא פסח וכו'. זה פשוט שזה הלכה פסוקה היא ולא מצינו בש"ס חולק על דברי רבא. וראה זה חפשתי ולא מצאתי דין זה מוזכר בכל ספר הי"ד לרבינו הגדול, ולא עוד אלא גוף דין פסח ששחטו בשאר ימות השנה לשמו שהוא פסול הזכיר בפרק ט"ו מהלכות פסולי המוקדשין הלכה י"ב, וגם שלא לשמו פסול אז כמבואר שם הלכה י"א, אבל בשאר ימות השנה שהוא כשר שלא לשמו הזכיר בהלכה י"א, אבל שיהיה פסול לשמו בשאר ימות השנה לא הזכיר כלל. ואפילו אם נימא שסובר פסח בשאר ימות השנה לא בעי עקירה ואינו מחלק כלל בין קודם הפסח ובין אחר הפסח, עיין בתוספות בד"ה בשאר ימות השנה, אכתי קשה דאם היה בעלים טמאי מת דודאי בעי עקירה כמבואר דף ס"ד ע"א, וא"כ אז שייכים כל דינים הללו, והיה לו להזכיר זה, ולא עוד אלא שלענ"ד אין מקום לחלק בין היו בעלים טמאי

מת לקודם הפסח, דכשם שאם היו בעלים טמאי מת סתמא עומד לפסח שני כך קודם הפסח לכל אדם סתמו עומד לפסח.